
Югозападен университет “Неофит Рилски”-Благоевград

РЕЦЕНЗИЯ

върху **дисертационен труд** за получаване на образователната и научна степен **“доктор”** в професионално направление 3.6 “Право”

Автор на дисертационния труд: Ивайло Василев Иванов
– зам. районен прокурор в РП – Дупница и хоноруван преподавател по наказателен процес в ЮЗУ.

Тема на дисертационния труд: “Установяване и отнемане на незаконно придобито имущество в законодателствата на Република Италия и Република България”.

Рецензент: проф. д.ю.н. Костадин Кирилов Бобев

Представената за рецензия дисертация е в обем от 219 машинописни страници, включващи: увод, четири глави, заключение, пет приложения, списък на литературни източници, използвани съкращения и съдържание. По темата на дисертацията са публикувани четири научни статии. Авторът е участвал в редактирането на книгата “Борба срещу организираната престъпност в Италия”, изд. на СУ “Св. Кл. Охридски”. Използваната литература включва 216 заглавия, от които 100 на български и 116 на чуждестранни автори.

1. Актуалност и значимост на разработения научен проблем.

Дисертационният труд е с **подчертана и безспорна актуалност**, поради факта, че проблемите, свързани с противодействието на

организираната престъпност и борбата с корупцията, респ. придобиване на имущество от престъпна дейност са сериозен икономически и социален феномен не само за България, но за по-голяма част от страните на Европейската общност и САЩ. Изследваният от кандидата проблем засяга съществен за страната ни период, в който държавно-плановото регулиране на икономическите отношения се трансформира в свободно-пазарен механизъм на развитие и утвърждаване. При нови и нетрадиционни условия трябваше да функционира икономическа система на страната, която още преди да стане пълноправен член на ЕС започна цялостно хармонизиране на законодателството и преустройство на стопанската система, което създаваше възможности както за реален просперитет, така и за възникване на условия и предпоставки за придобиване на огромни финансови активи и имущество от определени лица чрез престъпна дейност.

За българската действителност, това е не само нова форма за незаконно придобиване на имущество, но и предизвикателство към държавните институции за създаване на надеждно законодателство, подпомагащо компетентните органи за установяване на различни видове престъпна дейност, чрез която се реализират неправомерно големи печалби. Тези реални предпоставки, както и фактът, че въпросите свързани с установяване, отнемане и конфискация на незаконно придобито имущество от престъпна дейност не са изследвани достатъчно пълно в нашата страна са подтикнали Ивайло Василев да направи цялостно изследване на този проблем както в теоретичен, така и в научно-приложен аспект. Значимостта на разработения проблем са накарали авторът да направи съпоставимо изучаване и анализ на българското законодателство с това на Италия, чийто опит в установяване и отнемане на придобито по престъпен начин имущество са може би най-добри в

Европейската общост. Паралелът, който се прави с различни практики от няколко страни на ЕС също обогатява сравнително-правния анализ в дисертационния труд.

2. Обща характеристика на дисертационния труд.

С разработването на дисертационния труд, кандидатът си поставя определени цели, които са постигнати по безспорен начин чрез решаване на следните основни задачи:

- Направена е правна квалификация на най-съществените форми и видове престъпна дейност, чрез които се реализират печалби и имущество с незаконен произход: укриване на данъци, неплащане на задължителни осигуровки, контрабанда, корупция, трафик на хора и наркотици, изнудване и други. В тази връзка е определена компетентността на органите по италианското и българското законодателство, осигуряващи обезпечителните мерки, а също така и на органите, осъществяващи действия по разследването на имущество, придобито от незаконна дейност;

- Представен е ретроспективен анализ на най-съществените процеси, които са наложили специални законодателни инициативи за санкциониране на имущество, придобито по незаконен начин. Авторът на дисертационния труд разглежда и оценява някои спорни текстове в закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество (ЗОПДНПИ), както и определени идеи и принципи, които на пръв поглед противоречат на чл.17 на Конституцията на Република България (КРБ) за неприкосновеност на частната собственост;

- Използвани са многообразни методи на изследване, които гарантират цялостно развитие на познавателния процес, насочен към установяване, отнемане и конфискация на незаконно придобито

имущество. Приложението на формално-логическите методи, на методите на системния и структурния анализ на емпиричния материал, на правно-историческия анализ, на дедуктивния метод и други са осигурили постигане на комплексно и последователно изясняване на разглеждания проблем;

- Оценени са различни становища на български и чуждестранни специалисти от Италия, Великобритания, Германия, САЩ, Франция, Швейцария и други страни относно приложението на законодателната уредба, касаеща отнемането, респ. конфискацията в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност. Различните режими за отнемане на такова имущество не пречат според автора да бъдат прилагани близки по характер процедури;

- Съпоставени са основните процесуални способности и действия по разследването в България и Италия по отношение вида на конфискация на имущество, придобито от престъпна дейност. Изключително полезни за съдебната практика са подходите при определяне основанията, условията и реда за разследване, субектите на разследване и органите осъществяващи имуществени разследвания, осигуряване на доказателства и доказателствени средства при установяване и конфискация на незаконно придобито имущество;

- Посочени са някои различия в предохранителните (обеспечителните) мерки според българското и италианското законодателство. Подробно са разгледани функциите и задачите на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество (КОНПИ), както и процедурите за изготвяне на доклади от ръководителите на териториални дирекции на тази комисия за постъпили уведомления от органите на досъдебното производство;

3. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

3.1 Новост за науката

- Направена е криминологическа характеристика на структурата, динамиката и тенденциите на различни форми и начини за незаконно придобиване на активи и имущество. За първи път в българската правна литература са систематизирани и оценени положителните тенденции на броя на образуваните производства с налагане на санкции от КУИППД, наложените обезпечителни мерки, възбрани на недвижимо имущество и запори на МПС. Периодът от 2006-2011 г. показва сериозни успехи в работата на специализираните органи, ангажирани с разследване на лица придобили огромни печалби и имущество от престъпна дейност;

- В представения за рецензия дисертационен труд авторът извежда приликите и разликите между понятията “конфискация” и “отнемане”. Според Ивайло Василев и конфискацията и отнемането са принудително лишаване от право в полза на държавата върху имущество, принадлежащо на дееца. И двата института са уредени с едни и същи нормативни актове – закони и разпоредби (НК, НПК, ЗОПДНПИ и други), което обаче не означава, че са синоними. Сравнението, което прави авторът ги отличава в няколко насоки, най-съществените от които са свързани с функциите и предназначението им като вид санкция. Отнемането е част от наказателната санкция при извършено престъпление, а конфискацията - като коректив на необосновано и незаконосъобразно обогатяване, без задължително да е налице осъдителна присъда;

- Изведени и систематизирани са основните фактори в българското и италианското законодателство за отграничаване на лица, спрямо които е предприета проверка за установяване на имущество с незаконен произход. Авторът счита, че основанието за такава проверка трябва да се отнасят и

за лица, за които има категорични данни, че участват в организирани престъпни групи, респ. сдружения от мафиотски тип;

- В дисертационния труд се обосновава необходимостта от някои изменения и допълнения на нормативната уредба на българското законодателство. Предложенията *de lege ferenda* се отнасят за данъчните измами в Особената част на НК, за престъпления против финансовата система на Европейския съюз и особено за такава престъпна дейност, с която се придобива и рециклира имущество с незаконен произход;

3.2 Обогаляване на съществуващите знания

- Изследването и постановките на кандидата са съобразени с редица важни решения и разпоредби на: Конституционния съд, касаещо обявените за противоконституционни тектове от ЗОПДНПИ, на Конвенцията на Съвета на Европа, относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпление и по отношение финансирането на тероризма, Инструкция № 513 от 2013 г. за реда и сроковете за осъществяване на взаимодействие между КОНПИ, ДАНС, МВР, МФ и ВКП;

- Конкретните резултати и предложения, отразени в дисертационния труд имат безспорна практическа стойност за различни специалисти – юристи, икономисти, финансисти и други. Изложените от кандидата виждания и постановки засягат не само българската наказателно-правна уредба и съдебна практика, но и тази на Република Италия, което е от съществено значение за съпоставимост върху реална база. Това гарантира усъвършенстване на националното ни законодателство и подобряване дейността на компетентните органи, ангажирани с противодействието на организираната престъпност и отнемането на престъпно придобити активи.

По отношение **структурата и съдържанието** на представения автореферат, той напълно съответства на дисертационния труд. Изложени са целите, които авторът си е поставил с разработването на своята дисертация и задачите, които се реализират в областта на разследването на имущество, придобито по незаконен начин;

4. Критични бележки и препоръки

Към предложения за рецензиране труд могат да се направят някои незначителни **бележки**:

1. С малки изключения цитираните от автора български литературни източници са от преди 30-40 години, които се ползват като общи теоретични постановки, а не като научни трудове, свързани с конкретната проблематика.

2. Добре би било авторът на дисертационния труд да направи анализ и посочи причините, поради които през 2011 г. всички данни по наказателни производства, обезпечителните мерки, възбрани и запори бележат рязък спад в сравнение с 2010 г.

5. Заключение

Актуалността и научните приноси на разработения дисертационен труд са безспорни. Аналитичният и професионалният подход, както и много доброто познаване на разработената проблематика са дали възможност на автора да направи задълбочено изследване на съществен за правораздавателната ни система проблем. Подходът на автора в голяма степен съответства на законодателната рамка на страните членки на Европейския съюз и САЩ, и по-конкретно в контекста на установяване и отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност.

Изложените научни приноси и направените многостранни анализи на българското, италианското и на някои отделни страни от Европейската общност законодателства, свързани с разследване на имущество,

придобито по незаконен начин, ми дават основание да дам висока оценка на разработения от Ивайло Василев труд и да определя неговата теоретична и приложна стойност като напълно отговаряща на изискванията за придобиване на **образователната и научна степен “доктор”**.

6. Оценка на дисертационния труд

На основание на изложеното **давам категорична положителна оценка на разработения от Ивайло Василев Иванов дисертационен труд** и в съответствие на чл.14 от ЗРАСРБ и чл.43 от ППЗРАСРБ чрез уважаемото жури да бъде предложено на Ръководството на ЮЗУ “Неофит Рилски” да утвърди защитата като успешна.

Отп. в 2 екз.

№ 1 и 2 – ЮЗУ

август, 2014 г.

Рецензент :

проф.

/ К.Бобев-д-р на науките/